

Voorblad bij B&W voorstel

datum: 10 januari 2025

Openbaar 21 januari 2025

Onderwerp : Locatiebepaling duurzame opvang asielzoekers gemeente Dalfsen

Zaaknummer : Z/25/750044

Portefeuillehouder: dhr. J.W. Uitslag

Eenheid : Programma & Strategie

Informant : Jos Elshof

Aantal bijlagen : 3

Vergadering B&W :

Routing voor de raad : Besluitvormend voor de raad

Toelichting bij het voorstel

Opsteller

Jos Elshof

Besluit

De raad voor te stellen

1. Invulling te geven aan duurzame opvang van asielzoekers binnen de gemeente Dalfsen door het COA de gelegenheid te bieden op de locatie aan de Engellandweg maximaal 190 opvangplaatsen voor asielzoekers te realiseren voor een periode van zeven jaar;
2. Kennis te nemen van de concept bestuursovereenkomst en de werkafspraken met het COA;
3. Af te zien van het bindend advies aan het college inzake de buitenplanse afwijking van het omgevingsplan teneinde de locatie te ontwikkelen tot een opvanglocatie.

Het college besluit

1. Wethouder Jan Uitslag te machtigen de bestuursovereenkomst en de werkafspraken met het COA aan te gaan, nadat de raad goedkeuring heeft gegeven over de opvanglocatie.
2. De Tijdelijke Gemeentelijke Opvanglocaties in Dalfsen en Lemelerveld te beëindigen na realisatie van de duurzame opvanglocatie.
3. Deze informatie en de stukken voor de raadscommissievergadering op 27 januari onder embargo te houden tot 21 januari zodat direct omwonenden en andere direct belanghebbenden van de locatie door de gemeente eerst geïnformeerd kunnen worden.

Wat is de kernboodschap?

Als uitkomst van de uitvoering van een motie van de raad en van de uitvoering van de Spreidingswet wordt een duurzame opvangvoorziening voor asielzoekers gerealiseerd.

Waarom dit voorstel?

De gemeenteraad heeft in de raadsvergadering van 3 en 6 juli 2023 een motie aangenomen over potentiële structurele opvanglocaties voor vluchtelingen. Hierin stelde de raad dat tijdelijke opvangplekken voor vluchtelingen niet de oplossing zijn en werd uw college verzocht om te zoeken naar één of twee geschikte locaties voor een structurele invulling aan de opvang van vluchtelingen. Hiervoor is een participatieproces opgestart, is er een afwegingskader opgesteld en hebben bewoners en andere belanghebbenden locaties kunnen aandragen. Ook zijn door de ambtelijke organisatie mogelijke locaties naar voren gebracht. Deze sessies hebben geresulteerd in een longlist die na beoordeling door de werkgroep in samenspraak met het COA is ingekort tot een shortlist van een aantal potentiële locaties.

Om te komen tot een eindoordeel over het locatieonderzoek heeft uw college de raad de nota: 'Op weg naar een duurzame opvang asielzoekers binnen de gemeente Dalfsen' aangeboden. De gemeenteraad heeft hierover op 13 januari jl. vergaderd. De nota treft u bijgesloten aan (bijlage 1).

Op dit moment vangt de gemeente Dalfsen circa 105 asielzoekers op in de Tijdelijke Gemeentelijke Opvang aan de Ambachtsweg in Lemelerveld en ca 45 asielzoekers in Hof van Dalfsen te Dalfsen. Het college wil duidelijkheid bieden over een eventueel vervolg van deze opvang.

Wat hoop je met dit voorstel te bereiken?

Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan de taakstelling voor de opvang van asielzoekers, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de Spreidingswet en aan de motie van de raad d.d. juli 2023 voor de invulling van een menswaardige opvang van vluchtelingen. Tevens wordt vervolgovang geboden aan de asielzoekers die momenteel in de tijdelijke gemeentelijke opvangvoorzieningen verblijven.

Waarom moet dit besluit genomen worden?

-

1.1. Dit voorstel geeft uitvoering aan de motie van de raad

Uw college heeft de gemeenteraad op 22 januari 2024 geïnformeerd over de manier waarop zij invulling geeft aan de uitvoering van de motie. Dat heeft u gedaan in twee stappen. Tijdens de eerste stap is met inwoners, stakeholders en de interne organisatie gesproken over de randvoorwaarden en criteria die gebruikt gaan worden om te komen tot een locatiekeuze. Deze stap had als doel het opleveren van een wegingskader. Dit wegingskader is opiniërend en oordeelsvormend besproken met de Raad op 6 respectievelijk 16 september 2024. In stap twee is gezocht naar locaties. Zowel inwoners, grondeigenaren als interne medewerkers hebben locaties aangedragen. Die zijn besproken aan de hand van het wegingskader. In deze stap zijn door middel van een enquête 92 reacties ontvangen op de uitvraag naar locaties, waarvan er circa 25 volledig ingevuld zijn. Tijdens de afsluitende bijeenkomst voor inwoners op 9 oktober 2024 zijn door ongeveer tien personen nog een twintigtal locaties aangedragen. De uitgewerkte omschrijving van het participatie- en communicatietraject, de werksessies en behaalde resultaten is te vinden in bijlage 2. Projectverslag duurzame opvang asielzoekers.

1.2. Eén azc met 190 opvangplekken is beter uitvoerbaar en beheersbaar

Uw college kiest voor de realisatie van één locatie. Het realiseren van meerdere locaties is qua beheer en exploitatie moeilijker uitvoerbaar, zoals beargumenteerd is in de nota 'Op weg naar een duurzame opvang asielzoekers binnen de gemeente Dalfsen'.

1.3. 190 opvangplekken geeft flexibiliteit voor de toekomst en mogelijkheden om Amv-opvangplaatsen elders in de regio te realiseren

Het aantal opvangplaatsen ligt iets boven het aantal dat vanuit het verdeelmodel is bepaald; 168 plekken, waarvan 26 voor alleenstaande minderjarige jongeren (Amv-opvangplaatsen). Daarmee hebben we enige flexibiliteit mocht het aantal de komende jaren stijgen. De taakstelling is in het verleden al verscheidende malen aangepast. Daarnaast kan een hoger aantal een rol spelen bij de realisatie van asielopvangplekken voor alleenstaande minderjarige jongeren. Hierover vindt binnen de regio overleg plaats nu aan de taakstelling voor deze groep binnen de regio nog niet is voldaan.

-

1.4. Uit de aangedragen locaties komt Het Engelland als meest passende locatie naar voren

Een ambtelijke werkgroep heeft zich gebogen over locaties die zijn genoemd voor de opvang van asielzoekers. Bij de totstandkoming van de shortlist heeft deze werkgroep het COA betrokken. Daarmee wil de groep uitsluiten dat een locatie wordt aangedragen die voor het COA niet acceptabel is. De beoordeling van de shortlist is opgenomen als bijlage 3.

Veel locaties vielen af vanwege de beperkte omvang en er niet voldoende mensen kunnen worden opgevangen. Dit zou betekenen dat er te veel mensen op een klein oppervlakte worden opgevangen,

waardoor niet alle voorzieningen geplaatst kunnen worden of dat er meerdere opvanglocaties zouden moeten worden opgericht. Zoals aangegeven in 1.2 is dat niet de keuze van het college.

Vanuit de ambtelijke werkgroep is Het Engelland voorgedragen als voorkeurslocatie. Omdat de gronden aan de zuidkant van het gebied in het bezit zijn van projectontwikkelaars/derden, is gekeken naar een perceel agrarische grond aan de noordkant, naast bouwbedrijf Bongers, dat inmiddels eigendom is van de gemeente Dalfsen. Bovenstaande locatie is voorgelegd aan het COA. Nadat COA een papieren schouw heeft uitgevoerd, is ambtelijk een verdere verkenning gestart.

1.5. Ontwikkeling van het Engelland als woonwijk wordt niet vertraagd met de opvanglocatie

Het gebied tussen de Koesteeg, Vossersteeg, Leemculeweg en de Engellandweg is aangemerkt als het toekomstige woongebied voor de kern Dalfsen. Op dit terrein is de Wet Voorkeursrecht Gemeenten van toepassing. Er is een wijziging van het omgevingsplan in procedure om te voorkomen dat het voorkeursrecht op 28 februari 2025 vervalt. Binnen dit gebied is gezocht naar een locatie die op een later moment voor de reguliere woningbouw kan worden ingezet.

Op de voorkeurslocatie binnen Het Engelland wordt op termijn voorzien in het bouwen van huizen, zodat de opvang van asielzoekers op een gegeven moment niet langer mogelijk is. Deze locatie wordt dus niet structureel voor asielopvang ingevuld. Kijkend naar de planvoorbereiding wordt verwacht dat tot 2032 geen beslag wordt gelegd op de ruimte van de voorkeurslocatie aan de Engellandweg voor woningbouw.

Als wordt gekozen voor een asielzoekerscentrum dat hier zeven jaar blijft staan, dan wordt deze locatie bij de volgende cyclus van de Spreidingswet over 2 jaar aangemerkt als duurzaam (opvanglocatie die langer dan 5 jaar beschikbaar is). Duurzame opvanglocaties van minstens 5 jaar zijn wenselijk omdat er zo flexibele opvangcapaciteit ontstaat en daarmee (crisis)noodopvang zoveel mogelijk wordt voorkomen.

In het geval dat realisatie van het woningbouwprogramma op Het Engelland langer op zich laat wachten, dan kan overwogen worden de duur van de opvang telkens met een jaar te verlengen. Als blijkt dat het woningbouwprogramma in het gebied juist sneller moet worden gerealiseerd, dan nu wordt voorzien, moet het ook mogelijk zijn de opvang eerder te ontmantelen. Zo'n verlenging of verkorting kan ook afhankelijk van de asielopgaaf worden beoordeeld.

Om te voorkomen dat het omgevingsplan hiervoor meerdere malen moet worden gewijzigd, wordt voor de vergunningverlening uitgegaan van een termijn van 10 jaar.

2.1. Er ligt een concept bestuursovereenkomst tussen gemeente met COA

De gesprekken met het COA hebben geleid tot een concept bestuursovereenkomst met bijbehorende werkafspraken. Deze stukken treft u als bijlage 4 en bijlage 5 aan.

Met het COA is nadrukkelijk gesproken over de termijn van realisatie van de duurzame opvanglocatie. Uitgaand van het feit dat de gemeenteraad op 3 februari hierover een besluit neemt en alles volgens planning verloopt, zou de opening van de opvang op 1 juli 2025 mogelijk moeten zijn.

Het COA heeft aangegeven dat zij bereid is de realisatie van de opvanglocatie versneld op te pakken en te starten, als er een besluit van de gemeente, inclusief een getekende bestuursovereenkomst ligt. De opening van de opvanglocatie kan pas plaatsvinden als het college de omgevingsvergunning heeft verleend. Als alle betrokken partijen hun uiterste best doen en er geen onverwachte tegenvallers zijn, zou de opening van de opvanglocatie in dat geval binnen zes maanden na besluitvorming van uw raad kunnen plaatsvinden.

3.1 Afzien van het bindend adviesrecht vermindert kans op vertraging

Ons college heeft, gelet op de tijdsdruk, de opdracht gegeven het scenario te verkennen, waarbij de asielzoekers vanuit de TGO worden verplaatst naar de nieuwe locatie. De ervaringen welke wij de afgelopen jaren hebben opgedaan met opvang van asielzoekers maakt dat wij ons blijvend willen inspannen de huidige groep asielzoekers, welke wij in onze tijdelijke opvanglocaties opvangen, ook in de nabije toekomst een voortgezette opvang te bieden.

Er zijn inmiddels meerdere onderzoeken verricht welke voor de beoordeling van een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) van belang zijn. Afgifte van een dergelijke vergunning is nodig, voordat de locatie daadwerkelijk in gebruik genomen wordt.

Wij zullen een aanvraag voor een dergelijke vergunning met voorrang behandelen.

Volgens onze regeling inzake Adviesrecht en participatieplicht bij buitenplanse afwijkingen van het omgevingsplan wordt voor het realiseren van asielopvang in het buitengebied advies van de raad gevraagd (art. 16.15a, lid b onder 1 Ow). Gelet op de urgentie om voortvarend een duurzame opvanglocatie te realiseren wordt aan de raad gevraagd af te zien van het bindend adviesrecht.

5.1 De Tijdelijke Gemeentelijke Opvangvoorzieningen kunnen op 1 juli 2025 gesloten worden

Door invulling te geven aan duurzame opvang van asielzoekers kunnen de asielzoekers vanuit de Tijdelijke Gemeentelijke Opvangvoorzieningen Hof van Dalfsen in Dalfsen en Ambachtsweg in Lemelerveld gesloten worden.

De huurovereenkomst voor de locatie Hof van Dalfsen loopt af per 5 maart 2025. Deze kan verlengd worden in overleg met de eigenaar. De inzet van ons college richt zich erop dat de overeenkomst tot de opening van de duurzame opvanglocatie blijft voortbestaan om de bewoners niet met een tussentijdse verhuizing te belasten. Veel asielzoekers in Lemelerveld verhuisden eerder al van Oudleusen naar de Heideparkcamping in Lemelerveld en toen naar de Ambachtsweg. Ook voor de locatie aan de Ambachtsweg te Lemelerveld die in principe een eindtermijn van 1 april 2025 heeft met zeer beperkte uitbreidingsmogelijkheid, geldt dat de voorkeur is om de opvanglocatie te laten voortbestaan tot de opening van het nieuwe azc.

Wij zullen de klankbordgroepen van omwonenden van Hof van Dalfsen en van de TGO Lemelerveld hierover informeren.

6.1 Een embargo creëert de benodigde ruimte om direct belanghebbenden eerst te informeren voordat het nieuws over de locatie via de media wordt verspreid

Het college verzoekt deze informatie en de stukken voor de raadscommissievergadering op 27 januari onder embargo te houden tot 21 januari zodat direct omwonenden en andere direct belanghebbenden van de locatie door de gemeente eerst zorgvuldig en waar mogelijk persoonlijk, geïnformeerd kunnen worden.

Kan het ook anders?

1.2 Een andere locatie

Na bepaling van het wegingskader zijn locaties aangebracht. De weging daarvan is zo objectief mogelijk verricht. Uiteraard bestaat er een ruimte mate van vrijheid in de weging van de afzonderlijke criteria, waardoor er bestuurlijk andere keuzes gemaakt kunnen worden. Het college meent dat met de ambtelijke aangedragen voorkeurslocatie de meest passende locatie is geduïd.

1.3 Bindend adviesrecht

Wanneer de raad nog wel gebruik wil maken van het bindend adviesrecht tijdens de vergunningprocedure zal dit verdere druk geven op de planning.

Om het mogelijk te maken de huidige groep asielzoekers welke op onze tijdelijke gemeentelijke opvanglocaties verblijven te behouden, wordt de raad gevraagd van het bindend adviesrecht bij buitenplanse afwijkingen af te zien. Daarnaast wordt vanuit het COA verlangd dat voordat zij starten met de aanbestedingen het zeker is dat de raad ook instemt met de ontwikkeling.

1.4. Vertraagde besluitvorming

Als blijkt dat de besluitvorming over de duurzame opvanglocatie tot vertraging of zelfs uitstel leidt, dan wordt het voortzetten van de tijdelijke opvang in Lemelerveld haast onmogelijk.

Richting de omgeving is er altijd gecommuniceerd door het college dat de tijdelijke opvanglocatie in Lemelerveld voor ongeveer 1 jaar is. Wij hechten eraan bestuurlijke afspraken na te komen. Vertraging van besluitvorming kan leiden tot beëindiging van de tijdelijke opvang per of rond 1 april 2025 zonder dat de nieuwe locatie gereed is.

Aan omwonenden en ondernemers rond de locatie heeft de wethouder bevestigd dat vergunning voor de opvang op het perceel Ambachtsweg voor een periode van maximaal twee jaar wordt verleend (inclusief oplevering van het terrein naar oorspronkelijk staat) en niet zal worden verlengd. Het college richt zich echter op de duur van één jaar wat betreft de daadwerkelijke opvang van asielzoekers, aldus de schriftelijke toezegging van de wethouder d.d. 26 maart 2024.

Welke mogelijke risico's en kanttekeningen zien we?

- Er bestaat een risico dat er vertraging ontstaat in het vergunningstraject door bezwaren of resultaten uit onderzoeken (bijv. Flora/fauna of archeologie).

Hoe betrekken we onze inwoners?

Zodra het college besluit, wordt de communicatie naar direct omwonenden en belanghebbenden opgestart. Afhankelijk van de behoefte kunnen de belanghebbenden uit verschillende communicatievormen kiezen waarin de gemeente het contact onderhoudt en de informatie deelt. Daarbij worden belanghebbenden ook gewezen op inspraakmogelijkheden bij de raad, denk aan 29 januari (het podium).

Met wie is het voorstel afgestemd?

Portefeuillehouder

Projectgroep Vluchtelingen

Beleidsadviseur Ruimte:

Senior Communicatieadviseur

Beleidsmedewerker Grondzaken:

Wat kost het?

Voor de uitvoering van de Spreidingswet is een decentralisatieuitkering beschikbaar. Deze uitkering is ontoereikend om de kosten van het participatieproces rond de uitvoering van de motie en de invulling van de taakstelling vanuit deze wet te dekken. De meerkosten zijn ten laste gebracht van de opbrengst van de middelen voor opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Gemeenten met een asielopvang hebben recht op verschillende financiële vergoedingen. De uitkering van die vergoedingen loopt via het COA. Zie hiervoor: [COA - Financiële regelingen voor gemeenten | www.coa.nl](https://www.coa.nl)

De opvanglocatie wordt gevestigd op gemeentegrond. Met het COA wordt een huurovereenkomst gesloten. Met de pachter zullen afspraken worden gemaakt over het vroegtijdig beëindigen van het pachtcontract.

Hoe maken we het bekend?

Zodra de informatie openbaar kan, worden de desbetreffende pagina's op de gemeentewebsite bijgewerkt. De gemeentewebsite vormt het basiscommunicatiemiddel waar informatie kan worden teruggevonden en veel gestelde vragen en antwoorden worden regelmatig bijgewerkt op basis van de feedback die we krijgen.

Belangrijk aandachtspunt bij de communicatie met direct omwonenden van Het Engelland is dat er via andere communicatiekanalen door de gemeente ook contact is geweest over onder meer de wijziging van het omgevingsplan. Intern worden deze twee communicatieprocessen waar mogelijk goed op elkaar afgestemd.

Een communicatieplan is bijgesloten.

Hoe gaan we verder?

Als de raad instemt met de voorkeurslocatie zal het project verder worden uitgewerkt in samenspraak met COA en medewerkers van het Domein Ruimte. Ook het participatietraject met de omwonenden zal meteen starten.

Openbaar of geheim?

Openbaar, met een embargo tot 21 januari 2025

Meer informatie bij dit voorstel